

Mokomieji praktinių užduočių egzaminui pavyzdžiai:

Civilinės teisės ir civilinio proceso praktinė užduotis

Ieškovas Bankas ir atsakovai A. M. bei D. K. 2006 m. gruodžio 20 d. sudarė kreditavimo sutartį, pagal kurią bankas suteikė atsakovams 1 506 000 Lt kreditą. Sutarčiai užtikrinti buvo įkeistas nekilnojamasis turtas: du butai, esantys Vilniuje.

2007 m. lapkričio 30 d. atsakovai A. M. ir D. M. sudarė dovanojimo sutartį, kuria atsakovas A. M. padovanojo savo motinai D. M. namą, esantį Vilniuje.

2008 m. vasario 1 d. ieškovas Bankas vienašališkai nutraukė kredito sutartį, kadangi skolininkai nevykdė įsipareigojimų pagal ją ir kreipėsi į Vilniaus miesto 1-ojo apylinkės teismo Hipotekos skyrių dėl priverstinio skolos išieškojimo iš atsakovų įkeisto turto.

2009 m. birželio 16 d. ieškovas Bankas kreipėsi į teismą, ieškiniu prašydamas pripažinti negaliojančia 2007 m. lapkričio 30 d. atsakovų A. M. ir D. M. sudarytą dovanojimo sutartį ir taikyti restituciją. Ieškovo teigimu, ši sutartis sudaryta skolininkams jau nevykdant įsipareigojimų Bankui pagal kreditavimo sutartį ir pažeidžia ieškovo, kaip kreditoriaus, interesus, todėl pripažintina negaliojančia CK 6.66 straipsnio pagrindu.

Atsakovai atsiliepime į ieškinį nurodė, kad Bankas praleido ieškinio senaties terminą sandoriui ginčyti, ir kad kreditavimo sutarties įvykdymas buvo užtikrintas dviejų butų įkeitimu ir, nepasibaigus priverstinio išieškojimo iš įkeisto turto procesui, negalima spręsti dėl kreditoriaus teisių pažeidimo, sudarant namo dovanojimo sandorį.

Teismas 2010 m. sausio 25 d. sprendimu ieškinį patenkino. Teismas nustatė, kad atsakovai A. M. ir D. K. nuo 2007 m. spalio mėnesio nevykdė įsipareigojimų pagal kredito sutartį, todėl pripažino 2007 m. lapkričio 30 d. dovanojimo sutartį pažeidžiančia kreditoriaus teises ir negaliojančia (CK 6.66 straipsnis). Teismas nurodė, kad atsakovai, vykdydami kreditavimo sutartį, turėjo finansinių sunkumų, todėl atsakovas A. M., sudarydamas ginčijamą dovanojimo sutartį, negalėjo nežinoti, kad mažina kreditoriaus galimybę susigrąžinti suteiktą kreditą. Teismo nuomone, ieškinio senaties ieškovas nepraleido, nes apie sandorį sužinojo tik 2009 m. balandžio 3 d. patikrinęs Nekilnojamojo turto registro duomenis.

Klausimai:

- 1. Kaip materialinėje teisėje vadinamas ieškovo pasirinktas civilinių teisių gynimo būdas?*
- 2. Kokiam pirmosios instancijos teismui – apylinkės ar apygardos – pagal pareikštą ieškinį dėl dovanojimo sandorio nuginklėjimo yra teisingas šis ginčas ir kodėl?*
- 3. Kokio dydžio žyminį mokesį turėjo sumokėti ieškovas už paduotame ieškinyje pareikštus reikalavimus ir kodėl?*
- 4. Kokią reikšmę nagrinėjamai bylai turi aplinkybė, jog kitame teisme yra pradėtas ir nebaigtas procesas dėl išieškojimo iš įkeisto turto?*
- 5. Kokias sąlygas teismas turėjo nustatyti šios kategorijos byloje, kad ieškinys būtų patenkintas – dovanojimo sandoris pripažintas negaliojančiu?*
- 6. Kokios trukmės yra taikomas tokio pobūdžio byloje ieškinio senaties terminas, kokios šio termino taikymo taisyklės ir ar ieškinio senatis praleista?*
- 7. Ar sutinkate su pirmosios instancijos teismo sprendimu ir jo motyvais? Kaip ginčą turėtų spręsti aukštesnės instancijos teismas?*

Baudžiamosios teisės ir baudžiamojo proceso praktinė užduotis

Policijos pareigūnas Pliskačauskas, būdamas neblaivus, netoli savo namo sukėlė eismo įvykį – įsirežė į kelio ženklą. Siekdamas išvengti tarnybinės atsakomybės, Pliskačauskas paskambino savo dukteriai Miliauskienei, paprašė jos skubiai ateiti, o šiai atėjus, paprašė pasakyti policijai, kad tai ji vairavo automobilį. Ši taip ir padarė. Vėliau, paaiškėjus tiesai, Miliauskienė buvo apkaltinta, kad ji, duodama melagingus parodymus apie eismo įvykį administracinėje byloje bei pasirašydama eismo įvykio protokolą, administracinio teisės pažeidimo protokolą ir nutarimą dėl administracinio teisės pažeidimo, suklastojo šiuos tris tikrus dokumentus (BK 300 str. 1 d.), o Pliskačauskui pateiktas kaltinimas organizavus šį suklastojimą (BK 24 str. 4 d.; 300 str. 1 d.).

Teisme Pliskačauskas ir Miliauskienė neigė klastoję dokumentus, laikėsi pozicijos, kad automobilį vairavo ir eismo įvykį sukėlė Miliauskienė, kad jie davė teisingus parodymus administracinėje byloje. Be to, šiuos dokumentus surašė ne jie, bet policijos pareigūnai, kurie davė juos jiems pasirašyti.

Prokuroras, savo ruožtu įrodinėdamas Miliauskienės ir Pliskačausko kaltumą, be kitų įrodymų, rėmėsi ir pirminiais Miliauskienės parodymais baudžiamojoje byloje, kai ji, apklausta kaip liudytoja, prisipažino, jog automobilį vairavo neblaivus tėvas. Miliauskienei pareiškus įtarimus suklastojimu, ji savo pirminių parodymų nepatvirtino. Kaltinamųjų gynėjas prašė teismo nesivadovauti pirminiais parodymais, nes Miliauskienė davė šiuos parodymus be advokato, būdama įspėta dėl baudžiamosios atsakomybės už melagingų parodymų davimą, taigi parodymai gauti pažeidžiant liudytojo apklausos tvarką.

Klausimai:

1) Argumentuotai atsakykite, ar gali teismas vadovautis Miliauskienės parodymais, kai ji buvo apklausta kaip liudytoja.

2) Argumentuotai atsakykite, ar pagrįsti kaltinimai Miliauskienei pagal BK 300 str.1 d., o Pliskačauskui – pagal BK 24 str. 4 d.; 300 str. 1 d.

Civilinės teisės ir civilinio proceso praktinė užduotis

Ieškovas A. R. prašė: 1) atidalyti jam ir atsakovui V. R. bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantį daugiabutį gyvenamąjį namą, paskiriant kiekvieno nuosavybėn atitinkamus butus; 2) nustatyti naudojimosi namo pusrūsyje esančiais sandėliukais ir kitomis pagalbinėmis patalpomis tvarką pagal ieškovo pasiūlytą variantą; 3) nustatyti naudojimosi žemės sklypo dalimis tvarką pagal ieškovo pasiūlytą variantą.

Ieškovas nurodė, kad su atsakovu bendrosios dalinės nuosavybės teise po 1/2 dalį valdo dalytiną nekilnojamąjį turtą bendros 3 milijonų litų vertės, į kurį jiems buvo atkurta nuosavybės teisė. Daugiabučiame name yra 10 butų, taip pat 10 sandėliukų bei kitų pagalbinių patalpų. Namas pastatytas šalims bendrosios nuosavybės teise priklausančiame 4 arų dydžio žemės sklype. Bendru turto šalys naudojasi pagal notaro patvirtintos ir Nekilnojamojo turto registre įregistruotos sutarties dėl naudojimosi turto tvarkos sąlygas. Šalių ginčas kilo dėl bendro turto valdymo, ginčo taikiai išspręsti nepavyksta, todėl, remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.80 straipsnio 1, 2 dalių nuostatomis, yra pagrindas atidalyti turtą iš bendrosios dalinės nuosavybės, atsižvelgiant į tai, kaip šiuo metu realiai naudojamas turtu.

Bylą išnagrinėjęs pirmosios instancijos teismas ieškinį atmetė tokiais argumentais:

1) Šalys laikosi nustatytos naudojimosi tvarkos, įrodymų apie ginčus ir nesutarimus dėl šių aplinkybių byloje nepateikta.

2) Iš ieškovo ir atsakovo susirašinėjimo dėl ieškoviui priklausančio nekilnojamojo turto dalies pardavimo atsakovui pirmumo teise matyti, jog, ieškovas siekia bet kokiais būdais išvengti jam priklausančios turto dalies pardavimo pirmenybės teise atsakovui. Ieškovas siekia atidalyti turto dalį dėl to, kad turtą galėtų parduoti tretiesiems asmenims. Ieškovo nurodyti bendro turto atidalijimo motyvai daro žalą visam nekilnojamojo turto objektui ir pažeidžia atsakovo, turinčio pirmumo teisę pirkti iš ieškovo turto dalį, teises (CK 4.79 straipsnis).

3) Daugiabučiame name esantiems butams priskirti inžinieriniai tinklai (šiluminis mazgas, vandentiekis, namo konstrukcijos ir kt.) yra bendri, todėl atidalijimas negalimas.

4) Netenkinęs pagrindinio ieškinio reikalavimo, teismas atmetė ir išvestinius.

Klausimai:

8. *Kokiam pirmosios instancijos teismui – apylinkės ar apygardos – byla pagal pareikštą ieškinį yra teisingas šis ginčas ir kodėl?*
9. *Kokio dydžio žyminį mokestį turėjo sumokėti ieškovas už paduotame ieškinyje pareikštus reikalavimus?*
10. *Kokie kiti dalyvaujantys byloje asmenys turi būti įtraukti tokio pobūdžio ginčiuose?*
11. *Kokias bylai reikšmingas aplinkybes turi nustatyti teismas nagrinėdamas šį ginčą?*
12. *Kuo skiriasi daikto atidalijimas kaip bendrosios nuosavybės teisės įgyvendinimo būdas, nuo naudojimosi daiktu tvarkos nustatymo?*
13. *Kokie yra atidalijimo iš bendrosios nuosavybės būdai? Kuriam iš jų turi būti teikiamas prioritetas?*
14. *Ar yra pagrindas reikalauti atidalinti iš bendrosios dalinės nuosavybės, jeigu bendraturtis nepateikia byloje įrodymų, kad su kitu bendraturčiu nesutaria dėl bendrosios dalinės nuosavybės teisės įgyvendinimo?*
15. *Ar tuo atveju, kai bendraturtis siekia atidalijimo, kito bendraturčio interesai gali būti ginami remiantis CK 4.79 straipsnyje įtvirtinta pirmumo teise pirkti parduodamą dalį?*
16. *Ar daugiabučio namo nedalumas fizine prasme reiškia, kad jis negali būti atidalijamas?*
17. *Ar sutinkate su pirmosios instancijos teismo sprendimu ir jo motyvais? Kaip ginčą turėtų spręsti aukštesnės instancijos teismas?*

Baudžiamosios teisės ir baudžiamojo proceso užduotis

Civilius drabužius vilkintys policijos pareigūnai, pastebėję turguje moterį, tikėtina nelegaliai prekiaujančią cigaretėmis, apsimetę pirkėjais paprašė jos parduoti du pakelius cigarečių. Tariamai nusipirkę už 10 Lt du pakelius cigarečių „Saint George“ su rusiško pavyzdžio banderolėmis, policininkai sulaukė pažeidėją ir pristatė ją į policijos komisariatą. Paaiškėjus, kad sulaikytoji (Aleksandrovič) vien per kelis mėnesius jau tris kartus teismo bausta administracine tvarka už akcizais apmokestinamų prekių (cigarečių) realizavimą pažeidžiant nustatytą tvarką (ATPK 163² str.), buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas pagal BK 202 straipsnio 1 dalį. Vėliau jai pareikštas kaltinimas pagal šį BK straipsnį inkriminuojant tai, kad ji sistemingai, neturėdama licencijos, kuri būtina tokiai veiklai (Tabako kontrolės įstatymo 10 str.) *versliškai* užsiėmė neteisėta komercine veikla – pardavinėjo akcizais apmokestintas prekes, iš kurių siekė gauti pajamas.

Aleksandrovič ir jos gynėjas teisme gynėsi nuo kaltinimo tuo, kad: 1) kaltinamasis aktas pagrįstas neteisingu *versliškumo* požymio aiškinimu, nes šį požymį negali sudaryti mechaninis baudimų skaičiaus sudėjimas; 2) baudimas už administracinės teisės pažeidimus negali tapti pagrindu šiuos faktus inkriminuoti baudžiamojoje byloje, nes taip būtų pažeistas *non bis in idem* principas; 3) įrodymai byloje surinkti panaudojus provokaciją, todėl jais negalima remtis. Taigi anot gynybos, Aleksandrovič padaryta veika galėjo užtraukti tik administracinę atsakomybę.

Prokuroras siūlė atmesti visus gynybos argumentus, teigdamas, kad *versliškumas* pagrįstai identifiukuotas pagal pažeidimų skaičių: nusižengta tris ir daugiau kartų, tai rodo neteisėtos komercinės veiklos pastovumą, kuris ir sudaro *versliškumą*. Ankstesnis baudimas už administracinius pažeidimus nėra pagrindas konstatuoti *non bis in idem* principo pažeidimo. Policininkai jokios provokacijos netaikė, jie veikė Policijos veiklos įstatymo nustatytą įgaliojimų ribose.

Argumentuotai atsakykite į šiuos klausimus:

- 1) *Ar pagrįsti gynybos argumentai dėl to, kad kaltinimas pagrįstas neteisingu versliškumo požymio aiškinimu?*
- 2) *Ar pagrįsti gynybos argumentai dėl kaltinimo prieštaravimo non bis in idem principui?*
- 3) *Ar pagrįsti gynybos argumentai dėl negalimumo remtis neteisėtai surinktais įrodymais?*
- 4) *Koks turėtų būti teismo nuosprendis byloje: apkaltinamasis ar išteisinamasis?*